

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

Rajabhat Mahasarakham University

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 1.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 1.3 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 แห่ง

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหาร และอาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยพลศึกษา 4 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2544 เป็นผู้บริหาร 52 คน และอาจารย์ผู้สอน 177 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ ของ R.V. Krejcie and D.W. Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 49 คน และกลุ่มอาจารย์ผู้สอน 157 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 206 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วม แล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ที่วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี รวม 30 คน แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ใน 8 ขั้นตอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่งด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม และนัดหมายเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 206 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารและของอาจารย์ผู้สอน โดยใช้ independent t-test

3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหารและของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง โดยใช้การ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) และทดสอบความแตกต่าง รายคู่โดยวิธี LSD

4. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในกระบวนการประกัน คุณภาพการศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

4.1 ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

4.1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมใน กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นตอนที่มีส่วนร่วม มากที่สุดคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพลศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยขั้นตอนที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในวิทยาลัย

4.1.2 ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในวิทยาลัย ผู้บริหาร วิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มี ส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ วิทยาลัย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ เคยศึกษาดูงานนอกสถานที่ในหน่วยงานอื่น อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้ร่วม รับฟังการบรรยายเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนราย การที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ เคยศึกษาดูงานนอกสถานที่ในหน่วยงานอื่น

4.1.3 ในขั้นตอนการเตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้บริหาร วิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มี ส่วนร่วมมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการเตรียมเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง ส่วนรายการที่มีส่วน ร่วมน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการเตรียมสถานที่ งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ อาจารย์ผู้สอนมี

ส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการวางแผนเตรียมการดำเนินงาน ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการเตรียมสถานที่ งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์

4.1.4 ในขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ เป็นคณะกรรมการ/อนุกรรมการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ/อนุกรรมการ อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ เป็นคณะกรรมการ/อนุกรรมการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ/อนุกรรมการ

4.1.5 ในขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติงาน ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานในความรับผิดชอบส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้รับทราบมาตรฐานการศึกษาของวิทยาลัยว่ามีอะไรบ้าง ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

4.1.6 ในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้มีการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตนเองและทีมงาน อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้มีการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ได้รับการสนับสนุนให้สามารถทำงานอย่างมีความสุข

4.1.7 ในขั้นตอนการตรวจติดตาม ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้รับทราบผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ เป็นคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ได้รับทราบผล

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ เป็นคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย

4.1.8 ในขั้นตอนการนำผลการตรวจติดตามมาปรับปรุงงาน ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมนมากที่สุดคือ ได้ร่วมประชุมทบทวนการปฏิบัติงานของวิทยาลัย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ได้ร่วมประชุมทบทวนเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมนมากที่สุดคือ ได้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ได้ร่วมประชุมทบทวนการปฏิบัติงานของวิทยาลัย

4.1.9 ในขั้นตอนการจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมนมากที่สุดคือ ได้มีการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของฝ่ายอื่นๆ อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีส่วนร่วมนมากที่สุดคือ ได้มีการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่วนรายการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของฝ่ายอื่นๆ

4.2 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

4.2.1 ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม มากกว่าอาจารย์ผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยขั้นตอนที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมมากกว่าอาจารย์ผู้สอน มี 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน และการตรวจติดตาม ส่วนอีก 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในวิทยาลัย การปฏิบัติตามแผน การนำผลการตรวจติดตามมาปรับปรุงงาน และการจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมระหว่างวิทยาลัย

4.3.1 ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีส่วนร่วม

ไม่แตกต่างกันเกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ที่ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุตรธานีมีส่วนร่วมน้อยกว่าผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3.2 อาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันเกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนการนำผลการตรวจติดตามมาปรับปรุงงานที่อาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ มีส่วนร่วมน้อยกว่าอาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. อภิปรายผล

5.1 ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลจากการที่ผู้บริหารสูงสุดของวิทยาลัยยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของบุคลากรในวิทยาลัย และเป็นผลให้ไม่มีการกระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้บุคลากรในวิทยาลัย ได้มีส่วนร่วมมากเท่าที่ควร ซึ่งอาจทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาขาดประสิทธิภาพ ดังที่ ชรรมรส โชติคุณุชร (2540 : 224) ได้กล่าวไว้ว่า ความเจริญก้าวหน้าหรือล้มเหลวขององค์กรย่อมมีผลกระทบต่อสมาชิกในองค์กรด้วยเสมอ สมาชิกในองค์กรจึงมีความรู้สึกนึกคิดและปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร และยังได้กล่าวไว้ด้วยว่า การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกันจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในองค์กรนั้นทำให้สมาชิกให้ความร่วมมือร่วมใจและร่วมรับผิดชอบในสิ่งที่กลุ่มร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างเต็มที่

ดังนั้นการที่จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการตอบสนองความต้องการของบุคลากรด้วย ดังที่สุภาพ เจริญสวัสดิ์ (2532 : 90-91) ได้พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ฟาวเลอร์ (Fowler. 1986 : 3204-A) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน และครู-อาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครู-อาจารย์โรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

รายการที่ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ เคยศึกษาดูงานนอกสถานที่ในหน่วยงานอื่น และเคยศึกษาดูงานนอกสถานที่ในวิทยาลัยพลศึกษาอื่น น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง จนไม่สนใจที่จะศึกษาแนวทางขององค์กรอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรืออาจจะมีภาระมากจนไม่สามารถหาเวลาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ได้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็อาจทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งกรมพลศึกษา (2544 : 18) ได้เสนอแนะแนวทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ว่าควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ในหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาแล้ว

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของอาจารย์ผู้สอน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกรายการ มีเพียง 2 รายการเท่านั้นที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คือ ได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย และได้ร่วมรับฟังการบรรยายเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งตรงกับแนวทางที่กรมพลศึกษา (2544 : 18) ได้เสนอแนะแนวทางในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรไว้ว่า ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักโดยผู้นำหรือแกนนำของวิทยาลัย และชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรทุกคนในวิทยาลัยให้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา และร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานอย่างเต็มความสามารถ

5.2 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย น้อยกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวม 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน และการตรวจติดตาม ส่วนอีก 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในวิทยาลัย การปฏิบัติตามแผน การนำผลการตรวจติดตามมาปรับปรุงงาน และการจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นผลมาจากบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน โดยบทบาทหลักของผู้บริหารจะเป็นการวางแผนการปฏิบัติงาน และการกำกับ ดูแล ติดตามผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน ดังที่ กรมพลศึกษา (2541 : 5-14) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้อำนวยการไว้ว่า มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุม ดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของงานต่างๆ ในแต่ละฝ่าย

นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในส่วนผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนอย่างเท่าเทียมกัน แต่การดำเนินงานส่วนใหญ่จะกระทำโดยผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอยู่แล้ว อาจารย์ผู้สอนก็มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ เช่นเดียวกัน เพียงแต่ระดับการมีส่วนร่วมน้อยกว่าผู้บริหารเท่านั้น

การที่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันส่วนหนึ่งนี้สอดคล้องกับที่ ธรรมรส โชติบุญชร (2540 : 224-237) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการไว้ว่า มนุษย์เรามีความคิดเห็นและมีความผูกพันกับหน่วยงานที่ตนปฏิบัติงานอยู่ สมาชิกในองค์กรจึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิดและปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร แม้เพียงการแสดงและรับฟังความคิดเห็นก็จะเกิดความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในองค์กร

5.3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง

5.3.1 ผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง

ผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่งมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติเกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ที่ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมน้อยกว่าผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัชวาลย์ ป้อมไชยา (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ สุพัฒน์ พรหมวัง (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกันและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

ความแตกต่างในขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบที่พบในการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากการที่วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิมีผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม น้อย โดยมีผู้บริหาร 10 คน และอาจารย์ผู้สอน 21 คน ขณะที่วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีผู้บริหาร 15 คน และอาจารย์ผู้สอน 52 คน จึงสามารถกระจายความรับผิดชอบไปได้มากกว่า

5.3.2 อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง

อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่งมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติเกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนการนำผลการตรวจติดตามมาปรับปรุงงาน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่งได้เปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพในระดับใกล้เคียงกัน แต่ก็ยังมีบางขั้นตอนที่มีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเนื่องมาจากความแตกต่างด้านสภาพแวดล้อม รูปแบบการบริหารงานและแนวคิดของผู้บังคับบัญชา สภาพและความพร้อมของบุคลากร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาลย์ ป้อมไชยา (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพไม่แตกต่างกัน

ความแตกต่างในขั้นตอนการนำผลการตรวจติดตามมาปรับปรุงงานที่พบในการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นผลจากรูปแบบการบริหารงานของผู้บังคับบัญชาและจำนวนอาจารย์ที่น้อยกว่า ทำให้ผู้บังคับบัญชามีโอกาสติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนได้มากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับ ชัชวาลย์ ป้อมไชยา (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียนและการนิเทศติดตามผลมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

6.1.1 ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรพิจารณาให้อาจารย์ผู้สอนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยมากขึ้น โดยเฉพาะในรายการที่อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าได้มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางหรือระดับน้อย

6.1.2 ผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรพิจารณานำอาจารย์ผู้สอนไปศึกษานอกสถานที่ในหน่วยงานอื่นและในวิทยาลัยพลศึกษาอื่นให้มากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาในภาคอื่น

6.2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพลศึกษาในภาคต่างๆ